

REZUMAT

Teza de doctorat intitulată „**Strategii privind dezvoltarea pomiculturii județului Iași, în vederea satisfacerii cererii de consum a populației la fructe, în condiții de eficiență economică**” este structurată în două părți, la care se adaugă concluziile, recomandările și bibliografia.

Partea I cuprinde **studiul bibliografiei de specialitate (internă și străină), analiza condițiilor naturale ale zonei cercetate, materialul și metoda de cercetare.**

Studiul bibliografiei vizează stadiul cercetărilor în literatura de specialitate din țară și străinătate privind aspectele ce caracterizează satisfacerea cererii de consum a populației la fructe.

În acest context, sinteza bibliografică cuprinde 218 titluri, din care peste 40 din literatura străină de specialitate și scoate în evidență studiile și cercetările comparative cu privire la cererea de consum, oferta și consumul populației la fructe, la nivelul României, cât și în alte țări capitaliste dezvoltate.

De asemenea, sunt abordate aspecte legate de piața, distribuția și promovarea fructelor în România și în alte țări. Sunt prezentate mai ales, prețurile fructelor și preparatelor din fructe, pe piața națională, cât și pe piața externă, pe specii și modalități de valorificare, exemplificându-se în special cu rezultatele înregistrate la S.C.D.P. Iași.

De asemenea, sunt relevate problemele legate de comerțul exterior cu fructe al României: structură, import, export, prețuri, balanță comercială, firme comerciale de import și export, circuite și variante ale distribuției și valorificării, promovare (rol, obiective, strategii, buget) și campanie promoțională etc.

Toate aceste aspecte prezentate în detaliu în cadrul capitolului 1, au avut ca obiectiv cunoașterea principalilor parametri cantitativi și ai calității și poziția pe care o ocupă România față de alte țări, în demersul ce vizează satisfacerea cât mai deplină a nevoilor de consum a populației la fructe, în contextul integrării în Uniunea

Europeană.

Tocmai de aceea, din acest studiu bibliografic trebuie să rezulte cu claritate unde ne aflăm, în ce direcție trebuie să ne îndreptăm și care vor fi căile, mijloacele și metodele prin care trebuie să acționăm.

Studiul condițiilor naturale s-a referit la județul Iași, care a reprezentat zona cercetată. Analiza condițiilor naturale din arealul cercetat a avut ca obiectiv stabilirea gradului de favorabilitate pentru dezvoltarea pomiculturii, astfel încât să poată fi delimitate zonele și microzonele pomicole, în care producția pomicolă să aibă un caracter de zonalitate, durabilitate și eficiență.

Astfel, în urma studiului amănunțit al indicatorilor economici ce caracterizează zonalitatea producției pomicole, s-au delimitat cinci zone (Ciurea, Țibănești, Răducăneni, Holboca și Hîrlău) și două centre pomicole (Țîrgu Frumos și Pașcani), care concentrează 90,6 % din patrimoniul pomicol al județului Iași:

Delimitarea microzonelor cu grade diferite de favorabilitate pentru pomicultură în județul Iași

Faptul că, după 1989 și în pomicultura județului Iași au avut loc o serie de fenomene negative (abandonarea și defrișarea unor plantații, scăderea randamentelor la hectar, renunțarea la unele tratamente fitosanitare și deprecierea calității fructelor etc.) justifică inițierea unor măsuri de revigorare a producției pomicole, bazate pe o nouă abordare a structurii pe specii, în care mărul, părul, cireșul și vișinul să ocupe o pondere mai mare, prin reducerea ponderii prunului,

caisului, zarzărului și piersicului, la care condițiile pedoclimatice sunt mai puțin favorabile, iar sub aspectul eficienței economice sunt, de regulă, nerentabile.

Metodologia de cercetare s-a bazat pe utilizarea mai multor metode (clasice și moderne) și grupe de metode.

Astfel, o serie de metode și procedee au avut ca obiect atitudinea consumatorilor privind achiziționarea și consumul fructelor și produselor din fructe.

De asemenea, s-au folosit metode ale statisticii agricole, a evidenței economice și analizei comparate, cât și metode economico-matematice privind calculul operațional, precum și tehnicile de elaborare a modelelor economico-matematice de optimizare a structurii pe specii a plantațiilor pomicole.

Un loc aparte l-a ocupat sondajul statistic, interviul bazat pe chestionar scris, analiza SWOT, modelul Boston Consulting Group (BCG) de analiză a unităților pomicole ofertante, modelul Fishbein-Rosenberg pentru aprecierea atributelor produselor (fructelor) și a motivației de consum, scala diferențială semantică, metoda grafică și monografică, auditul intern și extern, metoda corelațiilor statistice, ș.a.

În plus, în cadrul procesului de marketing s-au utilizat mai multe metode specifice, cum ar fi: țintirea și poziționarea strategică pe piață, metoda Belson de segmentare a pieței, cartarea perceptuală a ofertelor concurente pentru un produs din categoria produselor cercetate, avantajul competitiv ș.a.

Partea a doua a tezei de doctorat „Rezultate și discuții” cuprinde cercetările proprii.

Astfel, în prima parte a capitolului 3, se analizează evoluția principalilor indicatori tehnico-economici realizați în pomicultura județului Iași, punându-se accent pe următorii indicatori:

- structura fondului funciar pe categorii de folosință și proprietari;
- structura plantațiilor pomicole pe specii;
- producția medie, producția totală și producția marfă.

Analiza s-a realizat în perioada 2000-2002 și a avut drept scop prezentarea celor mai importante modificări ale sistemului de indicatori ales și consecințele acestora, în concordanță cu cerințele Uniunii Europene.

Pentru elaborarea modelului economico-matematic de optimizare a structurii plantațiilor pomicole pe specii, în partea a doua a capitolului 3, se prezintă un studiu de caz la Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Iași (S.C.D.P.Iași), una dintre primele unități de profil din România, care asigură aproape 30 % din

cererea anuală de fructe a populației județului Iași.

Pentru a proiecta mărimea indicatorilor tehnico-economici utilizați în modelul de optimizare a structurii pe specii a plantațiilor pomicole la S.C.D.P.Iași, mai întâi s-a procedat la analiza diagnostic a rezultatelor tehnico-economice din perioada 1998 – 2004.

Coefficienții tehnico-economici introduși în modelul de optimizare s-au proiectat pe baza analizei devizelor de cheltuieli, a normativelor și standardelor de calitate a fructelor, cât și a costurilor și prețurilor de valorificare a produselor pomicole:

Mărimea coeficienților tehnico-economici utilizați în modelul de optimizare

Specia	Varia- bilele (x_i)	Producția medie tone/ha	Cheltuieli de producție la hectar mil. lei	Venituri totale la hectar mil. lei	Profit brut la hectar mil. lei
Măr	x_1	21	137,6	168,0	30,4
Păr	x_2	16	104,8	112,0	7,2
Prun	x_3	11,5	75,9	79,4	3,5
Cireș și vișin	x_4	8,5	122,6	191,3	68,7
Alte specii	x_5	6,5	38,7	41,8	3,1

Funcțiile obiectiv ale modelului economico-matematic au fost:

- maximizarea profitului brut;
- maximizarea veniturilor totale;
- minimizarea cheltuielilor totale de producție.

Soluțiile obținute evidențiază modificări importante sub aspect structural la speciile cireș, vișin, prun și păr:

Structura suprafețelor cultivate cu pomi fructiferi, pe specii, la S.C.D.P.Iași

Cod varia- bilă	Specia pomicolă	V_0 Situția existentă		V_1 Cheltuieli minime		V_2 Profit maxim		V_3 Venituri maxime	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
x_1	Măr	458	69,9	478	66,1	488	67,5	490	67,8
x_2	Păr	10	1,5	20	2,8	20	2,8	20	2,8
x_3	Prun	64	9,8	35	4,8	30	4,1	28	3,9
x_4	Cireș și vișin	103	15,7	160	22,1	160	22,1	160	22,1
x_5	Alte specii	20	3,1	30	4,2	25	3,5	25	3,5
Total		655	100,0	723	100,0	723	100,0	723	100,0

Astfel, dacă la cireș, vișin și păr, față de varianta martor, ponderea acestor specii este superioară în variantele proiectate, la prun, scăderea ponderii este

radicală, în varianta a treia și destul de evidentă în prima și a doua variantă.

Folosind un sistem de indicatori tehnico-economici, analiza comparativă a variantelor proiectate va putea evidenția avantajele și dezavantajele alternativelor de decizie, în concordanță cu criteriul de eficiență urmărit :

Principalii indicatori tehnico-economici , pe variante și specii pomicele

Varianta	Specia	Suprafața - ha -	Prod. totală - tone -	Chelt. totale de expl. - mil.lei -	Venituri totale - mil.lei -	Profit brut total - mil.lei -	Rata profitului brut - % -
V ₀	Măr	458	6600	33251	29370	- 3881	- 11,67
	Păr	10	60	216	267	51	23,61
	Prun	64	203	989	842	- 147	- 14,86
	Cireș+ vișin	103	514	5423	10306	4883	90,04
	Alte specii	20	30	162	105	- 57	- 35,18
	Total	655	7407	40041	40890	849	2,12
V ₁	Măr	478	10038	65773	80304	14531	22,09
	Păr	20	320	2096	2240	144	6,87
	Prun	35	402,5	2657	2779	122	4,59
	Cireș+ vișin	160	1360	19616	30608	10992	56,03
	Alte specii	30	195	1161	1254	93	8,01
	Total	723	12315,5	91303	117185	25882	28,35
V ₂	Măr	488	10248	67149	81984	14835	22,09
	Păr	20	320	2096	2240	144	6,87
	Prun	30	345	2277	2382	105	4,61
	Cireș+ vișin	160	1360	19616	30608	10992	56,03
	Alte specii	25	162,5	968	1045	77	7,95
	Total	723	12435,5	92106	118259	26153	28,39
V ₃	Măr	490	10290	67424	82320	14896	22,09
	Păr	20	320	2096	2240	144	6,87
	Prun	28	322	2125	2223	98	4,61
	Cireș+ vișin	160	1360	19616	30608	10992	56,03
	Alte specii	25	162,5	968	1045	77	7,95
	Total	723	12454,5	92229	118436	26207	28,42

Din analiza celor trei variante proiectate rezultă faptul că rezultatele sunt destul de apropiate, astfel că se va putea aplica V₃ sau V₂, unde se realizează cea mai mare producție fizică de fructe, iar profitul brut și rata profitului brut au valorile cele mai mari. Nu se exclude nici V₁, cu toate că mărimea indicatorilor analizați este ușor inferioară față de V₂ și V₃.

Pentru a ne edifica mai mult asupra oportunității recomandării unei variante din cadrul celor proiectate, s-a determinat mărimea indicatorilor la unitatea de suprafață plantată cu pomi fructiferi :

**Principali indicatori tehnico-economici la unitatea de suprafață cu plantații
pomicole pe rod, pe variante de structură**

Varianta	Producția medie la hectar – t/ha -	Cheltuieli de exploatare la hectar – mil.lei/ha -	Venituri totale la hectar – mil.lei/ha -	Profit brut la hectar – mil.lei/ha -	Rata profitului brut - % -
V₀	11,31	61,13	62,43	1,29	2,12
V₁	17,03	126,28	162,08	35,79	28,35
V₂	17,19	127,39	163,57	36,17	28,39
V₃	17,23	127,56	163,81	36,25	28,42

Și în acest caz, concluziile care se desprind nu prezintă abateri față de analiza rezultatelor prezentate, recomandându-se V_2 și V_3 , la care se înregistrează cele mai mari valori, dar poate fi adoptată și prima variantă, dacă avem în vedere criteriul minimizării cheltuielilor de producție.

Capitolul 4 se referă la „**Studii privind cererea de consum, oferta și consumul de fructe în zona cercetată**”.

În prima parte a capitolului se prezintă câteva considerații generale privind cererea de consum, oferta și consumul populației la fructe, după care, în partea a doua a capitolului se analizează cererea de consum și oferta de fructe din producție autohtonă în județul Iași.

Sunt prezentate 3 variante de asigurare a cererii anuale de consum la fructe a populației județului Iași: V_1 – consum fiziologic normal (104 kg/an/loc.); V_2 – consum mediu realizat în România (59,5 kg/an/loc.); V_3 – consum mediu realizat în U.E. (91,0 kg/an/loc.).

Oferta totală de fructe din producția autohtonă s-a analizat global, cât și pe specii și categorii de producători.

Ultima parte a capitolului 4 cuprinde aspecte legate de evoluția consumului de fructe din producție autohtonă în județul Iași.

Pentru a evidenția gusturile și exigențele consumatorilor față de sortimentul de fructe, cât și pentru cunoașterea concurenților și a poziției acestora pe piață în vederea îmbunătățirii imaginii de marcă a produselor S.C.D.P. Iași și a pătrunderii pe noi segmente de piață, s-a utilizat metoda sondajului statistic, bazată pe anchetă cu chestionar scris.

Sondajul s-a efectuat pe un eșantion format din 117 subiecți, iar prelucrarea informațiilor s-a realizat cu ajutorul programului informatic de statistică socială (**Statistical Package for Social Sciences - SPSS**).

În urma analizei rezultatelor s-a constatat faptul că la mere, 49,6 % din repondenți preferă soiul **Golden delicious**, 25,5 % soiul **Jonathan** etc.

De asemenea, dintre principalii ofertanți de mere prezenți pe piața municipiului Iași, poziția de lider o ocupă S.C.D.P. Iași.

În procesul achiziționării merelor, majoritatea subiecților pun cel mai mare accent pe calitate, în timp ce alte atribute ale merelor sunt percepute cu o importanță ne semnificativă.

Capitolul 5 are ca obiect „**Strategii de dezvoltare a pomiculturii județului Iași în vederea satisfacerii cererii de consum a populației locale la fructe**”.

După ce se prezintă o abordare teoretică a problemei, studiul de caz privind implementarea marketingului strategic se realizează la S.C.D.P. Iași. Sunt abordate mai multe aspecte, cum ar fi: planificarea de marketing, analiza situației curente de marketing la S.C.D.P. Iași (macromediul, micromediul, analiza SWOT, obiectivele de marketing pe termen scurt, mediu și lung), segmentarea, țintirea și poziționarea strategică pe piață, avantajul competitiv, elaborarea strategiilor de marketing, planul operațional de marketing, controlul și adaptarea.

În ultima parte a capitolului 5 sunt abordate câteva aspecte legate de pomicultura României în contextul integrării în Uniunea Europeană.

Teza de doctorat se încheie cu „**concluziile, recomandările pentru producție și bibliografia**”.